

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 94 0 P 014228 19 Rev 2
Banjaluka, 23.1.2020. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanja Bundalo, predsjednik vijeća, Senad Tica i Gorjana Popadić, član vijeća, u pravnoj stvari tužilaca M.V. iz S., D.V. iz S., D.B. iz S., S.K. iz S., N.L. iz S., M.Š. iz S., i J.G. iz S., koje zastupa punomoćnik advokat M.-V.R., F., protiv tuženog „T.e.“ d.o.o. K., koga zastupa punomoćnik advokat P.J., B., radi isplate naknade štete, vrijednost predmeta spora 75.600,00 KM, te po tužbi tuženog - protivtužioca „T.e.“ d.o.o. K. protiv tužilaca – protivtuženih M.V., D.V., D.B., S.K., N.L., M.Š. i J.G., radi povrata stečenog bez osnova, vrijednost predmeta spora 153.683,73 KM, odlučujući o revizijama stranaka izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Trebinju broj: 94 0 P 014228 19 Gž 5 od 11.7.2019. godine, na sjednici održanoj 23.1.2020. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužilaca se odbija.

Revizija tuženog se djelimično usvaja i presuda Okružnog suda u Trebinju broj: 94 0 P 014228 19 Gž 5 od 11.7.2019. godine preinačava u odluci o protivtužbenom zahtjevu, tako što se žalba tuženog usvaja i presuda Osnovnog suda u Foči broj: 94 0 P 014228 17 P 4 od 27.11.2018. godine preinačava i obavezuju tužioci da tuženom solidarno isplate iznos od 153.686,73 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 29.1.2018. godine do isplate, dok se u preostalom dijelu revizija odbija.

Obavezuju se tužioci da tuženom na ime naknade troškova postupka solidarno isplate iznos od 17.666,00 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Foči broj: 94 0 P 014228 17 P 4 od 27.11.2018. godine, obavezan je tuženi – protivtužilac „T.e.“ d.o.o. (u daljem tekstu: tuženi) da tužiocima – protivtuženima M.V., D.V., D.B., S.K., N.L., M.Š. i J.G. (u daljem tekstu: tužioci) na ime naknade štete isplati iznos od 75.600,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.10.2010. godine, kao dana nastanka štete, do isplate, i to: za vrijednost protivpravno oduzetog zemljišta označenog kao k.č. 5328/1 zvanog „P.“, prilazni put, u površini 1.095 m², k.č. 5330/1 zvana „P.“ prilazni put, površine 1.575 m² i k.č. 5330/2 zvana „P.“ rijeka površine 800 m², sve upisane u p.l. 143/2 k.o. T. 2, iznos od 31.230,00 KM, te na ime vrijednosti preostalog zemljišta zbog gubitka privrednog

interesa i privredne koristi i koje zemljište više nije podobno za obrađivanje i iskorištavanje usled onemogućavanja njegovog normalnog korišćenja, označenog kao k.č. 5328/1 zvana „P.“ livada II klase u površini 1.200 m², k.č. 5330/1 zvana „P.“ livada IV klase u površini 2.900 m², k.č. 5330/2 zvana „P.“ pašnjak u površini 400 m² i k.č. 5330/3 zvana „P.“ livada IV klase površine 430 m², sve upisane u p.l. 143/2 k.o. Trnovo, iznos od 44.370,00 KM, te da im na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 34.990,00 KM, sve u roku od 30 dana.

Odbijen je protivtužbeni zahtjev tuženog kojim traži da se obavežu tužioci da mu solidarno, na ime stečenog bez osnova, isplate iznos od 153.686,73 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 13.7.2017. godine kao dana sticanja do isplate, te da mu nadoknade troškove postupka.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Trebinju broj: 94 0 P 014228 19 Gž 5 od 11.7.2019. godine, žalba tuženog je djelimično usvojena i prvostepena presuda preinačena tako što je obavezan tuženi da isplati tužiocima iznos od 31.230,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.10.2010. godine, kao dana nastanka štete do isplate, za vrijednost protivpravno oduzetog zemljišta označenog kao k.č. 5328/1 zvanog „P.“, prilazni put, u površini 1.095 m², k.č. 5330/1 zvana „P.“ prilazni put, površine 1.575 m² i k.č. 5330/2 zvana „P.“ rijeka površine 800 m², sve upisane u p.l. 143/2 k.o. T. 2, iznos od 31.230,00 KM, u roku od 30 dana računajući od prvog dana poslije dostavljanja presude, te i u istom roku na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 14.509,00 KM (stav 1.)

Odbijen je tužbeni zahtjev tužilaca u dijelu kojim traže da se obaveže tuženi da im isplati iznos od 44.370,00 KM, na ime vrijednosti preostalog zemljišta zbog gubitka privrednog interesa i privredne koristi i koje zemljište više nije podobno za obrađivanje i iskorištavanje usled onemogućavanja njegovog normalnog korišćenja, označenog kao k.č. 5328/1 zvana „P.“ livada II klase u površini 1.200 m², k.č. 5330/1 zvana „P.“ livada IV klase u površini 2.900 m², k.č. 5330/2 zvana „P.“ pašnjak u površini 400 m² i k.č. 5330/3 zvana „P.“ livada IV klase površine 430 m², sve upisane u p.l. 143/2 k.o. Trnovo (stav 2.).

Djelimično je usvojen protivtužbeni zahtjev tuženog tako što su obavezani tužioci da mu, na ime neosnovanog obogaćenja, solidarno isplate iznos od 91.226,73 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 29.1.2018. godine, u roku od 30 dana računajući od prvog dana poslije dostavljanja presude (stav 3).

Preko dosuđenog iznosa do traženog iznosa od 153.686,73 KM, protivtužbeni zahtjev je odbijen (stav 4.).

Tužioci revizijom, prema činjeničnim navodima, pobijaju drugostepenu odluku u dijelu kojim je odbijen tužbeni zahtjev zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava (stav 2. izreke), s prijedlogom da se odluči u skladu sa odredbom člana 250. Zakona o parničnom postupku.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu odluku u dosuđujućem dijelu tužbenog zahtjeva (stav 1) i odbijajućem dijelu protivtužbenog zahtjeva (stav 4), zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev u cijelosti odbije, a protivtužbeni usvoji.

Tužiocu u odgovoru predlažu da se revizija tuženog odbije, dok tuženi nije dao odgovor na reviziju tužioca.

Revizija tužilaca nije osnovana. Revizija tuženog je djelimično osnovana.

Predmet spora po tužbi tužilaca je zahtjev da se obaveže tuženi da im na ime naknade štete za protivpravno oduzeto zemljište označeno kao k.č. 5328/1 zv. „P.“, prilazni put, u površini 1095 m², k.č. 5330/1 zvana „P.“ prilazni put, površine 1575 m² i k.č. 5330/2 zvana „P.“ rijeka u površine 800 m², sve upisane u p.l. br. 143/2 KO T. 2, isplati iznos od 31.230,00 KM, te na ime vrijednosti preostalog zemljišta zbog gubitka privrednog interesa i privredne koristi jer zemljište više nije podobno za obrađivanje i iskorištavanje usled onemogućavanja njegovog normalnog korištenja, označeno kao k.č. 5328/1 zvana „P.“ livada IV klase u površini 1200 m², k.č. 5330/1 zvana „P.“ livada IV klase u površini 2900 m², k.č. 5330/2 zvana „P.“ pašnjak u površini 400 m² i k.č. 5330/3 zvana „P.“ livada IV klase površine 430 m², sve upisane u p.l. br. 143/2 KO Trnovo, isplati iznos od 44.370,00 KM, odnosno isplati ukupni iznos od 75.600,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.10.2010. godine do isplate.

Predmet spora po protivtužbi je zahtjev da se obavežu tužiocu da mu solidarno, na ime stečenog bez osnova, isplate iznos od 153.686,73 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 13.7.2017. godine kao dana sticanja do isplate.

Prvostepeni sud prihvata nalaz vještaka geodetske struke, ing. geo. Vukadina Perišića od 6.11.2012. godine i dopunu nalaza od 6.6.2018. godine, iz kojih slijedi da su tužiocu usljed izgradnje MHE od strane tuženog, onemogućeni u korišćenju svog zemljišta u ukupnoj površini od 8.400 m², od čega je usljed izvedenih radova na putu, postavljanja vodovodnih cijevi, odlaganja iskopanog zemljišta i kamenja, te izmjene korita rijeke, trajno oštećeno zemljište u površini od 3.470 m², dok za površinu od 4.930 m² tužiocu nemaju ekonomski interes za iskorišćavanje.

Prvostepeni sud cijeni da iz nalaza navedenog vještaka proizilazi da je tuženi izgradio makadamski put (ranije postojeći šumski put) na dijelu parcele tužilaca označene kao k.č. 5328/1 u površini od 1.095 m² i na dijelu parcele k.č. 5330/1 u površini od 1.575 m², tj. na ukupnoj površini od 2.670 m², da je ispod puta položio cijevi koje se koriste za rad hidroelektrane za čiju izgradnju je dobio koncesiju, što je za posljedicu imalo da je u toj površini zemljište neplodno (inače je po kulturi poljoprivredno zemljište IV klase). Takođe cijeni da iz nalaza proizilazi da je neplodnim postalo i zemljište koje pripada k.č. 5330/2 u površini od 800 m², “zbog promjene konfiguracije puta, usjecanja i izmještanja korita rijeke”, čime sveukupna površina trajno neplodnog zemljišta po nalazu iznosi 3.470 m² ili 41,30% od ukupne površine zemljišta od 8.400 m².

Preostali dio zemljišta u površini od 4.930 m² ili 58,70% (k.č. 5328/1 površine 1.200 m², k.č. 5330/1 površine 2.900 m², k.č. 5330/2 površine 400 m² i k.č. 5330/3 površine 430 m²), kako cijeni prvostepeni sud prihvatajući nalaz vještaka, tužiocu ne mogu koristiti jer im je onemogućen pristup do tog zemljišta tako da ono sada u naravi predstavlja zemljište obraslo visokom šikarom, pa nemaju ekonomski interes da ga iskorišćavaju.

Stav je prvostepenog suda da je u konkretnom slučaju u pitanju naknada po osnovu „faktičke eksproprijacije“.

Prema nalazu vještaka poljoprivredne struke Zorana Čosovića od 29.9.2018. godine, koji nalaz je sud prihvatio i koji se činjeničnim navodima izjavljenih revizija posebno ne osporava, tržišna vrijednost ukupne površine zemljišta od 8.400 m² iznosi 75.600,00 KM, tj tržišna vrijednost 1 m² zemljišta procijenjena je na iznos od 9,00 KM/m².

Odluka prvostepenog suda u odnosu na tužbeni zahtjev zasnovana je na odredbama člana 154., 155., 185., 190., 206. stav 1. i 4., 207. stav 1. i 277. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj: 17/93 do 74/04 -u daljem tekstu: ZOO), u vezi sa odredbom člana 10. i 11. Zakona o eksproprijaciji („Službeni glasnik RS“, broj: 112/06, 37/07, 110/08 i 79/15-u daljem tekstu: ZE) i članu 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju.

Prvostepeni sud je u cijelosti odbio protivtužbeni zahtjev tuženog za isplatu po osnovu neosnovanog obogaćenja (član 210. ZOO), s tim da u tom dijelu presuda ne sadrži obrazloženje razloga kojima se sud rukovodio pri odlučivanju.

Odlučujući o žalbi tuženog, drugostepeni sud je cijenio da je žalba djelimično osnovana u kako u odnosu na tužbeni zahtjev, tako i u odnosu na protivtužbeni zahtjev.

Drugostepeni sud prihvata činjenična utvrđenja i stav prvostepenog suda da se radi o „faktičkoj eksproprijaciji“.

Drugostepeni sud cijeni da je tužbeni zahtjev osnovan u dijelu kojim je naložena isplata iznosa od od 31.230,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.10.2010. godine, utvrđujući da je zemljište površine 3.470 m² ranije bilo po kulturi livada i pašnjak, koje je „samo ostalo u vlasništvu tužilaca i više ne predstavlja dio njihove parcele“, jer je promjenjeno „fizičko i hemijsko svojstvo zemljišta preko koga je postavljen cjevovod, a oranični sloj je pokriven izgradnjom cjevovoda“.

S druge strane, cijeni da je tužbeni zahtjev neosnovan u dijelu kojim se traži isplata iznosa od 44.370,00 KM za površinu zemljišta od 4.930 m². Ovo stoga jer nalazi da tužioci „nisu dokazali, a ni dokazivali“ na koji način su koristili nekretnine, da se vještak poljoprivredne struke na raspravi pred drugostepenim sudom izjasnio da je taj dio zemljišta ostao kakav je i bio, da je “samo čuo od tužilaca“ da su dolazili iz Sarajeva i to zemljište obrađivali sijući krompir, kupus i mrkvu, ali da on na licu mjesta nije „mogao zapaziti nikakve tragove ove sadnje povrća“, te da nisu ni dokazali da je njima radnjama tuženog onemogućena ili bitno pogoršana „dosadašnja egzistencija“.

U odnosu na protivtužbeni zahtjev, drugostepeni sud ga cijeni djelimično osnovanim za iznos od 91.226,73 KM, polazeći od toga da je tuženi po ranijoj pravosnažnoj presudi isplatio tužiocima naknadu u iznosu od 153.686,73 KM, a da je taj pravni osnov otpao donošenjem rješenja ovog suda broj: 94 0 P 014228 16 Rev od 24.8.2017. godine, kada su ukinute obe nižestepene presude i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Nalazeći da je tužiocima dosuđen iznos od 31.230,00 KM i da dospjela zatezna kamata takođe iznosi 31.230,00 KM, prihvata da je protivtužbeni zahtjev osnovan za iznos od 91.226,73 KM, odnosno neosnovan za iznos od 62.460,00 KM (153.686,73 KM - 31.230,00 KM - 31.230,00

KM). Zateznu kamatu je dosudio počev od dana podnošenja protivtužbe 29.1.2018. godine, pozivom na odredbu člana 214. ZOO, utvrđujući da su tužioci savjesni sticaoci jer je osnov isplate pravosnažna presuda.

Drugostepena presuda je djelimično nepravilna u dijelu odluke o protivtužbenom zahtjevu.

Nesporna je činjenica da je 7.8.2008. godine između Vlade Republike Srpske - Ministarstvo privrede, energetike i razvoja, kao koncedenta i Kompanije „Bobar“ d.o.o. Bijeljina, kao koncesionara (kasnije je to pravo preneseno na tuženog), zaključen ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana MXE B-5 i MHE B-6 na rijeci Bistrici, uz pravo korišćenja zemljišta k.č. 6653 kd 1 površine 5.970 m² i 6653 kd 2 površine 1.775 m² upisana u pl. 315 k.o. T. 2, kao „državni erar FNRJ“ (član 3.). Saglasno članu 5. ugovora, koncesionar se obavezao da će prije početka izgradnje MHE iz vlastitih sredstava finansirati rješavanje imovinskopravnih odnosa na zemljištu potrebnom za izgradnju MHE i pristupnih puteva do MHE.

Prema rješenju Opštinske administrativne službe Opštine Kalinovnik, koncesionaru je izdato odobrenje za gradnju broj: Up 71-04-361-2/ 09 od 10.7.2009. godine, za izvođenje radova na gradnji MHE na zemljištu označenom kao k.č. 5494 iz pl. 349/1, na k.č. 6653/7 i 6653/08 iz pl. 315, sve k.o. T. 2, uz obavezu da naknadi štetu koja nastane prilikom izgradnje na susjednom zemljištu ili objektima.

Vještak geodetske struke je u nalazu utvrdio da su radovi tuženog (izgradnja, proširenje i postavljanje vodovodnih cijevi), na dijelu parcela tužilaca preko kojih prolazi put (k.č. 5328/1 u površini od 1.095 m² i k.č. 5330/1 u površini od 1.575 m², tj. na ukupnoj površi od 2.670 m²), kao i na k.č. 5330/2 u površini od 800 m², imali za posljedicu da je “zbog promjene konfiguracije puta, usjecanja i izmještanja korita rijeke”, površina od 3.470 m² postala neplodna.

Prema nalazu vještaka, direktna posljedica gore navedenih radova jeste da su u odnosu na preostali dio k.č. broj: 5328/1 u površini od 1.200 m², dio parcele k.č. broj: 5330/1 u površini od 2.900 m², dio k.č. broj: 5330/2 u površini od 400 m² i cijelu k.č. broj: 5330/3 u površini od 430 m² (ukupna površina 4.930 m²), tužioci izgubili mogućnost da taj dio iskorišćavaju kao poljoprivredno zemljište.

Tuženi su dokazivali činjenicu da preko parcela tužilaca k.č. broj: 5328/1 i k.č. broj: 5330/1 postoji put, još od 1980. godine, koji je izgradio tadašnji RO “J.” OOUR “Z.” iz K. Radi prava na naknadu štete prouzrokovane izgradnjom puta, tužioci su vodili sudske postupke protiv RO “J.” OOUR “Z.”, pa im je presudom Osnovnog suda II iz Sarajeva broj: P- 2407/81 od 24.11.1982. godine dosuđena naknada za period od 1980 do 1982. godine, a presudom broj: P-3359/84 od 26.5.1987. godine, naknada za period od 1983. do 1986. godine. Tužioci su iz istog osnova ostvarivali naknadu štete i presudom broj: P-2289/88 od 16.8.1988. godine, a 8.9.2011. godine su pod brojem 94 0 P 007030 11 P 2, radi naknade štete, zaključili sudsku nagodbu kojom se ŠG „Z.“ Kalinovik obavezala da tužiocima na ime naknade štete „isplati iznos od 1.000,00 KM“ (nije naznačeno na koji vremenski period se odnosi).

U konkretnom slučaju, po ocjeni ovog suda, pravilnim se ukazuje zaključak nižestepenih sudova da je tuženi ranije postojeći šumski put prilagodio svojim potrebama radi izgradnje i korišćenja MHE, na način da je on sada u naravi makadamski put. Izvedenim radovima i

postavljanjem vodovodnih cijevi tuženi je u potpunosti promjenio narav zemljišta tako da se ono više ne može vratiti ranijoj kulturi (livada i pašnjak), uspostava prijašnjeg stanja nije moguća, niti se može koristiti na bilo koji način osim kao put kojim se služi tuženi. Okolnost što je to ranije bio šumski put koja su koristila šumska gazdinstva, ne oslobađa tuženog odgovornosti da tužiocima plati naknadu za zauzeto zemljište koje je na navedeni način u potpunosti izuzeto iz faktičkog posjeda tužilaca, a za to oduzimanje tuženi nije imao pravni osnov. Promjenom vodotoka rijeke Bistrice tužioci su ostali i bez površine od 800 m², koja se odnosi na k.č. 5330/2.

Odredbom člana 2. ZE, propisano je da je eksproprijacija oduzimanje ili ograničenje prava vlasništva na nepokretnostima uz pravičnu naknadu koja ne može biti niža od tržišne vrijednosti nepokretnosti; članom 3. propisano je za koje potrebe se može izvršiti eksproprijacija, a članom 6. stav 1. ko je korisnik eksproprijacije (Republika Srpska i jedinice lokalne samouprave, ako zakonom nije drugačije određeno). Član 7. propisuje da eksproprijacijom nepokretnost postaje vlasništvo korisnika eksproprijacije (potpuna eksproprijacija), a članom 11., na koga se pozivaju sudovi, utvrđeno je pravo vlasnika da traži eksproprijaciju preostalog dijela nepokretnosti, pod zakonom propisanim uslovima.

Pravo vlasništva je jedno od osnovnih Ustavom Bosne i Hercegovine i Ustavom Republike Srpske zaštićenih vrijednosti.

Odnos „faktičke eksproprijacije“ nastaje prilikom izgradnje puteva, infrastrukturnih ili drugih objekata od javnog interesa, iako ne postoji prethodno donesena odluka o eksproprijaciji nekretnine koja će biti obuhvaćena izvedenim radovima. Povraćaj i uspostavljanje predašnjeg stanja nisu mogući jer je nekretnina, u cijelini ili pretežnom dijelu, privedena namjeni korisnika eksproprijacije.

Stav je ovog suda da se ne radi o „faktičkoj eksproprijaciji“ (kako nalaze nižestepeni sudovi) jer zemljište tužilaca nije izuzeto od strane javne vlasti i dato tuženom na korišćenje (ugovorom o koncesiji tuženi iz vlastitih sredstava finansira rješavanje imovinskopравnih odnosa na zemljištu potrebnom za izgradnju MHE i pristupnih puteva do MHE), niti se to zemljište koristi u opštem interesu jer na njemu nije izgrađen put javnog karaktera. Međutim, sud cijeni da je pravilno naknada za bespravno zauzeto zemljište (površina od 2.670 m²) određena prema elementima tržišne vrijednosti nekretnine, kao što se to čini kod naknade zbog „faktičke eksproprijacije“, a da se to isto odnosi i na površinu od 800 m² koja je izmjenom korita rijeke za tužioce postala trajno neiskoristivo zemljište. Nalaz vještaka, koji inače sadrži uporedne elemente na osnovu kojih je vještak sačinio procjenu tržišne vrijednosti, revizijama stranaka se ne osporava.

Iz navedenih razloga je revizija tuženog u odnosu na dosuđujući dio tužbenog zahtjeva neosnovana.

Revizija tužilaca nije osnovana u dijelu kojim se pobija drugostepena odluka u odnosu na odbijajući dio tužbenog zahtjeva. Iz izvedenih dokaza, kako je pravilno zaključio drugostepeni sud, proizilazi da se zemljište označeno kao k.č. broj: 5328/1 u površini od 1.200 m², dio parcele k.č. broj: 5330/1 u površini od 2.900 m², dio k.č. broj: 5330/2 u površini od 400 m² i cijela k.č. broj: 5330/3 u površini od 430 m² (ukupna površina 4.930 m²), ne nalazi u posjedu tuženog nego je i dalje u posjedu tužilaca koji, kako tvrde, nemaju interes za njegovo dalje korišćenje.

U odnosu na ovo zemljište tužiocima pripada samo pravo na naknadu štete na ime izgubljene dobiti, ali kako tužbeni zahtjev nije tako postavljen niti su tužioci izvodili dokaze na okolnosti visine štete u ovom obliku, pravilno je drugostepeni sud u tom dijelu odbio tužbeni zahtjev.

Revizija tuženog je osnovana u dijelu kojim se pobija odbijajući dio odluke o protivtužbenom zahtjevu (osim o kamatama).

Nije sporno da je tuženi na osnovu odluke prvostepenog suda broj: 94 0 P 014228 15 P 2 od 10.7.2015. godine i drugostepene odluke broj: 94 0 P 014228 15 Gž 3 od 25.2.2016. godine, isplatio tužiocima iznos od 153.686,73 KM. Nakon što je Vrhovni sud Republike Srpske rješenjem broj: 94 0 P 014228 16 Rev od 24.8.2017. godine ukinuo obe nižestepene presude, otpao je pravni osnov po kome je isplata izvršena pa su se tužioci za taj iznos obogatili bez osnova (član 210. ZOO).

Tuženom pripada pravo na povrat cjelokupno isplaćenog iznosa, a ne samo dijela iznosa jer je drugostepeni sud pogrešno postupio kada je dosuđeni iznos naknade (31.230,00 KM) uvećao za dospjele zakonske zatezne kamate (31.230,00 KM), te potom za zbir tih iznosa umanjio potraživanje iz protivtužbenog zahtjeva i dosudio razliku (91.226,73 KM). Ovo stoga jer tužioci tokom postupka nisu isticali pravo na prijebijanje potraživanja ni na jedan način (isticanjem prigovora prebijanja, isticanjem prigovora radi prebijanja ili podnošenjem prijebijanje tužbe), pa to sud nije mogao činiti bez zahtjeva stranke.

Međutim, revizija tuženog nije u pravu kada tvrdi da mu kamata na isplaćeni iznos iz protivtužbenog zahtjeva pripada od dana isplate (isplata je izvršena 13.7.2017. godine), pri čemu se poziva na odredbu člana 132. stav 5. ZOO koji propis nije primjenljiv na konkretni slučaj jer se odnosi na vraćanje primljenog po osnovu raskida ugovora. Pravilno je drugostepeni sud dosudio kamatu od dana isticanja protivtužbenog zahtjeva (29.1.2018. godine), saglasno odredbi člana 214. ZOO, jer su tuženi bili savjesni sticaoci.

Kako je došlo do preinačenja pobijane odluke ovaj sud je dužan po odredbi člana 397. stav 2. ZPP, da odluči o cjelokupnim troškovima spora.

Na panelu održanom u januaru 2014. godine, Vrhovni sud Republike Srpske, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, Apelacioni sud Brčko Distrikta i Sud Bosne i Hercegovine, zauzeli su stav: „ Kod odlučivanja o troškovima parničnog postupka u slučaju djelimičnog stranačkog uspjeha u parnici treba uzimati u obzir kako tužiočev tako i tuženikov uspjeh u parnici i odluku o tome koja će stranka snositi obavezu naknade troškova postupka donijeti primjenom pravila procesnog prebijanja parničnih troškova“.

Redovni sudovi imaju diskreciono pravo da, nakon što utvrde uspjeh stranaka u parnici (ovdje djelimičan u odnosu na svaku stranku), odluče na koji će način stranke snositi troškove postupka i da, u odsustvu eksplicitnih zakonskih odredaba o tome šta se smatra djelimičnim uspjehom u parnici, odredbe Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP) tumače u skladu sa načelom zakonitosti i pravičnosti, uvijek vodeći računa o zaštiti prava na pravično suđenje svih strana u postupku.

Protivtužba (član 74. stav 1. ZPP) je samostalna tužba koju tuženi (protivtužilac) podnosi protiv tužioca (protivtuženog) u parnici koja se protiv njega vodi u povodu tužbe, ističući u njoj tužbeni zahtjev koji može biti koneksni, kompenzacijski ili prejudicijelni. Neovisno od toga što se po tužbenom i protivtužbenom zahtjevu raspravlja u istom postupku, radi se o samostalnim tužbama, pa sud o zahtjevu koji je sadržan u tužbi i protivtužbi može donijeti jednu odluku, a može i o svakom zahtjevu donijeti samostalnu presudu. To znači da se za svaku od tih parnica zasebno utvrđuju i dosuđuju troškovi postupka, ovisno o uspjehu stranaka.

Drugostepeni sud je pravosnažnom presudom dosudio tužiocima troškove u iznosu od 14.509,00 KM cijeneći da je njihov konačni uspjeh po tužbenom zahtjevu 41 % (ovaj procenat je i nakon donošenja revizione odluke ostao neizmjenjen).

Tuženi je sve troškove postupka obračunao prema vrijednosti spora iz tužbenog zahtjeva (75.600,00 KM), tako da je ukupne troškove postupka nastale do 12.11.2018. godine opredjelio u iznosu od 29.155,00 KM, uvećane za troškove vještačenja u iznosu od 400,00 KM (uplatnica u spisu), troškove sastava žalbe protiv prvostepene presude i troškove sastava revizije u iznosu od po 1.310,00 KM, čime ukupni troškovi postupka (uključujući i one nastale nakon podnošenja protivtužbe) iznose 32.175,00 KM. Tuženi je tražio i troškove takse na protivtužbu, ali u spisu i CMS popisu spisa ne postoji dokaz o izvršenoj uplati.

U ovoj parnici su tužioci djelimično uspjeli u odnosu na tužbeni zahtjev (41%), što znači da je tuženi u odnosu na tužbeni zahtjev „uspjio“ sa 59 %, dok je u odnosu na protivtužbeni zahtjev uspio u cijelosti (100 %).

Primjenom pravila o procesnom prebijanju troškova, imajući u vidu da je u konačnom uspjeh tuženog u parnici znatno veći od uspjeha tužilaca, primjenom odredbi člana 386. stav 2., 387. i 396. stav 1,2 i 3 ZPP, odlučeno je kao u izreci i obavezani tužioci da tuženom naknade troškove postupka u iznosu od 17.666,00 KM (32.175,00 KM – 14.509,00 KM).

Temeljem odredbe člana 248. u vezi sa odredbom člana 250. stav 1. ZPP, odlučeno je o revizijama stranaka.

Predsjednik vijeća:
Tanja Bundalo

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić